

(мережевої) структури, де (екс) центрується. Сукупне знання знаходить інший носій – мережу. У зв'язку з цим кардинально змінюється швидкість розумових процесів, ефективність і евристичність аналізу, знижується здатність креативного вирішення конкретних завдань і в цілому світобудування. Свідомість, знаходячи якість цифрової віртуальності, оперує поняттями і категоріями «третьої природи» – сигналами сигналів, образами образів, символами символів, які можуть виявитися симулякрами. Так, свідомість неминуче приходить до втрати «предмета відображення». Звідси, і імітаційні поведінкові практики, що породжуються подібною свідомістю: створення контенту колективної свідомості здійснюється за принципом копіювання (в крайніх випадках плагіату), що виключає навіть елементи новизни. Алгоритми мережного пізнання, поведінки та комунікації оформляються в розумові автоматизми, які детермінують реальні соціокультурні практики.

Цифровізація особистості та її свідомості може бути представлена у додатковості двох (здавалося б, взаємовиключних) тенденцій: збільшення можливостей та зменшення свободи. Планетарна цефалізація забезпечила «платформним рішенням» зростання свідомості, що у багато разів збільшило потужність (швидкий доступ до даних, швидкість та якість обробки інформації, великих та «дуже великих» даних) та спектр компетенцій (які відображені, наприклад, у новому атласі професій) індивідуальної та колективної свідомості. Водночас свобода соціокультурних практик поступово уніфікується, підкоряючись перевіреним штучним інтелектом алгоритмам, які (в цьому, власне, і полягає основна ціль) можуть бути цифровізовані, перетворені на цифровий слід. Контрадиторність розглянутих тенденцій виливається у конфлікти на макро- і мікрорівнях (інституційному та міжособистісному) [1], причиною яких виявляються практики цифровізації повсякденного життя – насамперед, впровадження та застосування цифрових технологій в освіті.

Література:

1. Богуславська А., Воронкова В. Г. Основні засади концепції Четвертої промислової революції 4.0. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020»*: у 5 т. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. С. 235–237.
2. Воронкова В. Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика: монографія. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2022, - 460 с.
3. Пінкер С. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Київ: Наш формат, 2019. 560 с

Філософські ідеї технократизму в сучасному розвитку світової спільноти

Ірина МОСЬПАН, здобувачка III освітньо – наукового ступеня (PhD)

Науковий керівник – Ольга ПРОЦЕНКО, докторка філос. наук, професорка

Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

Технічний світ, який створила людина став дуже потужним, що зумовило на початковому етапі специфічний погляд – технократизм. Нагромаджені людством знання та інформація створили на планеті штучне середовище існування стійких явищ природи, іншими словами техногенних процесів.

В результаті цього адепти технократизму вважають, що влада в суспільстві повинна належати технократам, які є носіями технічного прогресу, володіють науково-технічними знаннями, розуміються на техніці, впливають та розвиток виробництва. А також вони належать до вищих осередків технічних фахівців.

Однак варто врахувати негативні моменти та наслідки, а також особливості впливу науково-технічного розвитку на людство. В даному погляді людина втрачає свою індивідуальність та важливість, вона перетворюється на гвинтик соціальної машини. Технократизм – специфічний тип організації суспільства та його підсистем, в якому перебування особистості стає незручним та загрозливим.

Висвітленням процесу технократизації суспільного життя і свідомості у ХХ ст. займаються американські дослідники, зокрема, Т. Веблен, Д. Белл, Дж. Гелбрейт, Е. Тоффлер.

Важливим моментом є системність та раціональність. В якому губиться людяність. Поняття «душа» не враховується, важливість гармонії духовного та технічного – відсутнє. Тому немає в основі індивіда, а також більш духовної складової та компонентів гуманізму. Все підпорядковується науковій та технічній складові [1].

Соціально-філософська концепція технократизму завищує роль технологій, науки, техніки, роль вчених в соціальному житті суспільства та їх вплив на матеріальну діяльність людини. В свою чергу дана течія стала впливати на політичне, економічне, культурне та соціальне життя людей.

Головними цінностями виступає техніка, нехтуючи важливістю людини в даному процесі. Людина виступає, як обслуговуючий елемент, а не керівник та головний діяч процесу. У даному випадку можна говорити, що технічний прогрес не допомагає людству розвиватися. А витісняє людини з центрального щабля та робить її не важливою в певних процесах виробництва. Де люди замінюються машинами.

Пріоритетність духовного життя протиставляється технократизму. Виникають етичні та філософські моменти існування людства. Нав'язування людині та суспільству певної поведінки, систему цінностей, образу мислення.

Технократичне мислення стійко увійшло в політичне життя ХХ ст. та продовжує знаходити своїх прихильників серед сучасного покоління.

В глибинах «технократичної думки» покладено ідею контрольованості всього живого. Можливість «розрахунку» послідовності людських вчинків та почуттів. Всі можливі спонтанні дії відкидаються, як непотрібні та не раціональні. Відсутні будь-які прояви свободи волі, все закономірно підпорядковується доцільності.

Небезпекою даного явища є протиставлення штучного природному та живому, ігнорування біологічних факторів або неприпустима їх експлуатація. Віра в науково-технічний прогрес стала основою технократизму. Однак для вчених головним завданням є прогрес, як своєрідна форма пізнання світу. Для них основою є складність процесу, певний розвиток та можна говорити про науковість. Їх розробки стають рушійною силою у відкритті нових граней існування цивілізації. Але величезна маса прихильників етики технократизму

позбавлена скептичної складової. Їх світогляд базується на кращому житті в майбутньому, знецінюючи сьогодення та минуле, зникають наукові підстави.

Постає проблема комфортного життя. Вона спирається на експлуатоване економікою бажання людини жити все краще і краще, причому задоволення цього бажання повинно здійснюватися постійно. Альтернативна цінність «стабільності» несумісна з технократичної етикою. Прикладом є спроба породити модель «сталого розвитку» - взаємовиключний сам себе термін, який в першу чергу відповідає цінності «прогресу», а маскує цю цінність антиномія «стабільності» [2].

Одним з найважливіших процесів глобалізації є поширення етики технократизму. Відбувається формування нової культурної ідентичності, руйнуються сталі уявлення народів про самих себе. Суспільство більше не виступає для людини джерелом системи культурних цінностей, прикладом наслідування виступає вузькоспеціалізована професійна група, до якої за освітою і родом діяльності належить даний індивід.

Особливістю технократичного мислення є світогляд який відображає сучасну цивілізацію в аспекті її науково-технічних і матеріальних звершень. Науково-технічний прогрес – це об'єктивна, постійно діюча закономірність розвитку матеріального виробництва. Технократизм постійно посилює свій тиск на суспільство, освіту і особистість. Посилення інтенсивності даного впливу пов'язане з поширенням у суспільстві технокультури, що раціоналізує й механізує всі сфери життєдіяльності.

Література:

1. Шоріна Т.Г. Технократизм як концепт соціальної теорії та тип мислення. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2017. № 2 (26). С. 76 – 80
2. Бех В. П., Малик І. В. Технократизм у дискурсі проблем вищої школи: Монографія / За ред. В. П. Бега. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 263 с.

Істинне щастя: у чому воно полягає?

Виведення формули щастя

Діана СОКИРКО, здобувачка освіти

Науковий керівник – Наталя БІЛЬЧУК, канд. філос. наук, доцентка

Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського

«Харківський авіаційний інститут»

Бути щасливіше. Сьогодні. Зараз. Завжди

Тал Бен-Шахар

З давніх часів людство хвилювала проблема щастя. Майже кожний філософ так чи інакше торкався цієї проблеми, намагаючись вивести загальну формулу щастя. Але кожна людина розуміє під цим поняттям різне: деякі зі щастям пов'язують заможність та владу, інші вбачають його у самопізнанні і служінні богу, для когось воно проявляється у вигляді задоволення тілесних потреб, а дехто вважає себе щасливим, коли поруч є близька людина. У більшості